

Wspieranie dziecka zdolnego w domu – wskazówki i materiały dla rodziców

Rodzice dziecka zdolnego mogą rozwijać jego potencjał świadomie, działając w kilku obszarach codziennego życia. Muszą pamiętać przy tym, że najważniejsze jest towarzyszenie dzieciom w poszukiwaniu rozwiązań, a nie podawanie im gotowych rozwiązań.

Rozmowa

Najprostszą formą stymulacji dziecka już od wczesnego niemowlęctwa jest rozmowa. Nie nauka, wtłaczanie jak największej ilości informacji, ale pokazywanie i opisywanie świata. Rozmowa kształtuje i rozwija myślenie. Aby spełniała swoje funkcje, powinna odbywać się na takim poziomie, na jakim są pytania dziecka, czyli dziecko powinno być traktowane poważnie, należy mu odpowiadać szczerze i cierpliwie. Warto zachęcać dziecko do poszukiwań i eksperymentowania poprzez stwarzanie odpowiednich ku temu warunków, np. nie udzielać natychmiast odpowiedzi na pytania, ale poszukać jej wspólnie z nim (w książkach, internecie, odwiedzając muzea czy charakterystyczne dla danego zagadnienia miejsca, pytając „ekspertów”, czyli osoby najlepiej się na tym znające). Nie powinno być tematów, które całkowicie pomijamy w rozmowie z dzieckiem lub unikamy odpowiedzi na nie, twierdząc, że dziecko jest na nie jeszcze za małe.

Emocje

W sferze emocji, nie tylko dziecka zdolnego, ważne jest budowanie w nim poczucia własnej wartości i odpowiedzialności za siebie i swoje działania. Fundamenty do adekwatnej samooceny tworzymy, poczynając od tego, że pozwalamy i zachęcamy dziecko do samodzielności i dajemy przestrzeń oraz czas na jej doskonalenie. Należy pamiętać,

że ważniejsze od tego, czy nasza pociecha ubierze się szybko i czy porozrzuca część jedzenia po podłodze, jest to, że zrobi to samodzielnie i będzie mieć poczucie własnego sukcesu. W budowaniu poczucia własnej kompetencji i wzmacnianiu chęci do jej rozszerzania ważne jest wsparcie rodzica, wyrażające się w zauważaniu i docenianiu nie tyle efektów, co starań. Można to realizować, zauważając w działaniu dziecka konkretne cechy, za które można je pochwalić (docieklliwość, wytrwałość, precyzja, cierpliwość, pomysłowość). Niezbędne jest również konstruktywne wspieranie dziecka przy porażkach, z jednoczesnym unikaniem umniejszania niepowodzenia (typu *Nic się nie stało, Nie przejmuj się, Ja też tego nie umiem*). Zamiast tego możemy wskazać, jaka część tego, czym zajmowało się dziecko, poszła pomyślnie, poszukajmy z nim, co można by było zmienić przy następnym podejściu do zadania lub pracy i okażmy swoje zrozumienie i akceptację dla emocji związanych z porażką.

Ciekawe miejsca

Spędzanie aktywnie i różnorodnie czasu w miejscach dostarczających wielorakich bodźców, informacji i doświadczeń stymuluje niekonwencjonalne myślenie, pozwalając na łączenie faktów i wiadomości z różnych dziedzin. Odwiedzanie z dzieckiem nie tylko kina, placu zabaw czy muzeów, lecz także fabryki cukierków, pasieki, tężni czy warsztatu stolarskiego w namacalny sposób dostarcza wiedzy o otaczającym świecie. Bardzo ciekawe jest dla dzieci również odwiedzenie miejsca pracy swojego rodzica. Ważne przy tym jest, aby pozwalać dziecku na wypowiedzenia swojego zdania, co do planowania formy rodzinnych zajęć czy wycieczek, uwzględniając jego preferencje i zainteresowania.

Przestrzeń domowa

Istotne jest, aby pozwolić dziecku na nieład, który panuje w miejscu, gdzie dziecko pracuje lub zajmuje się twórczym zajęciem typu malowanie, konstruowanie, w czasie, gdy jeszcze tego nie skończyło. Ważne jest również udostępnienie miejsca, w którym może swoje prace pokazać (tablica, półka, oprawione prace), jak również miejsca, gdzie przechowuje swoje narzędzia i materiały.

Książki i media

Znany jest bardzo korzystny wpływ czytania na rozwój intelektualny, a szczególnie jego stronę werbalną. Warto dzieciom czytać, ale również zachęcać do zapamiętywania opowiadań, piosenek poprzez nawiązywanie do nich, szukanie podobieństw. Cenne są również zabawy słowne (wymienianie wyrazów na tę samą literę; wyrazów w łańcuchu słownym, czyli na ostatnią literę; szukanie rymów; szukanie podobnie brzmiących wyrazów; układanie i odgadywanie zagadek). Istotna jest pomoc rodziców w doborze programów telewizyjnych, jak również oglądanie telewizji razem z nimi. W telewizji dzieci

mogą zobaczyć to, czego nie zobaczą w książce czy w swoim otoczeniu, np. narodzin hipopotama czy sposobu, w jaki uprawia się ryż. Może być to ciekawy wstęp do pogłębiania swojej wiedzy i poznawania świata w rzeczywistości, np. odwiedzenia weterynarza czy muzeum Azji i Pacyfiku. Niektóre informacje mogą być dla dzieci niejasne oraz wzbudzać lęk i niepokój przez niemożność ich zrozumienia. Wspólne komentowanie, odpowiadanie na pytania dziecka lub dopowiadanie pozwala dziecku budować własne przekonania i sądy na dany temat.

Zabawa

Pozwalanie dziecku na zabawę przedmiotami codziennego użytku, a wręcz rzeczami nadającymi się do wyrzucenia, typu puste opakowania kartonowe, plastikowe pojemniki, nakrętki, sznurki, folia bąbelkowa czy rurki od papieru toaletowego wyzwala ogromne pokłady kreatywności i niebanalnych rozwiązań. Zamiast klocków można zaproponować dziecku zbudowanie makiety z pudełek po lekach, folii aluminiowej, słomek i plasteliny. Warto również przystawać na modyfikacje zasad zabaw i gier, które dziecko proponuje.

